

จัดโซนอย่างไร...ในตลาดสด

หมู เห็ด เบ็ด ไก่ ผัก ผลไม้ ทางนี้จ้า ข้าวถุง แกงถุงร้อนๆ ทางนี้จ้า...

ได้ยีนวี่นี้ หลายคนคงจินตนาการถึงภาพตลาดสดอันแสนวุ่นวาย คลาคล่ำไปด้วยบรรดาพ่อค้าแม่ค้า และประชาชนผู้มาจับจ่ายใช้สอยซื้อสินค้า ซึ่งไม่ว่าจะผ่านมาก็ยุคก็สมัย ตลาดสดก็ยังเป็นแหล่งซื้อขายสินค้าอุปโภคบริโภคที่เป็นที่นิยมของคนไทย และเป็นศูนย์กลางวิถีชีวิตของชุมชนที่อยู่คู่กับสังคมไทยตลอดมา ด้วยความที่ตลาดมีสินค้าหลากหลายชนิดให้เลือกซื้อ ไม่ว่าจะเป็น เนื้อสัตว์ ผัก ผลไม้ หรืออาหารอันมีสภาพเป็นของสด ประกอบหรือปรุงแล้วหรือของเสียบง่าย หรืออาจจะมีสินค้าประเภทอื่น วางขายอยู่ภายในบริเวณเดียวกัน ทำให้มีโอกาสที่จะเกิดการปนเปื้อนในอาหารได้ง่าย การดูแลความสะอาดและป้องกันการปนเปื้อนในอาหาร โดยการจัดโซนการจำหน่ายสินค้าในตลาดให้เป็นหมวดหมู่และไม่ปะปนกันจึงเป็นสิ่งสำคัญ

เมื่อกล่าวถึงการจัดโซนการจำหน่ายสินค้าในตลาดนั้น กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ ก็ได้กำหนดเรื่องดังกล่าวไว้ใน ข้อ ๑๗ “การจัดวางสินค้าในตลาดแต่ละประเภทต้องจัดให้เป็นหมวดหมู่และไม่ปะปนกัน...” และกำหนดหน้าที่ของบุคคลที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการไว้ใน ข้อ ๒๒ “ผู้ขายและผู้ช่วยขายของในตลาดต้องปฏิบัติและให้ความร่วมมือกับผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งตลาด เจ้าพนักงานท้องถิ่น และเจ้าพนักงานสาธารณสุข ในเรื่อง (๒) การจัดหมวดหมู่สินค้า” และหากในพื้นที่ดังกล่าว มีการออกข้อกำหนดของท้องถิ่นในเรื่องดังกล่าวมาใช้บังคับก็ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดของท้องถิ่นนั้นด้วย

อย่างไรก็ตาม ในทางข้อเท็จจริงกลับพบว่า ราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งมีอำนาจในการควบคุมดูแลการดำเนินกิจการตลาด ยังมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับเรื่องการจัดโซนการจำหน่ายสินค้าในตลาด ยกตัวอย่างเช่น การสำรวจรายชื่อและจัดทำทะเบียนข้อมูลผู้ขายของในตลาดแล้วกล่าวอ้างว่ามีการจัดโซนการจำหน่ายสินค้าในตลาดแล้วหรือการจัดทำป้ายแขวนบอกโซนของสินค้าแต่ละประเภทในตลาด แต่ยังไม่ยอมให้มีแผนผังจำหน่ายสินค้าที่ไม่ตรงตามหมวดหมู่ที่กำหนดปะปนกันอยู่ หรือการออกสั่งให้ผู้จำหน่ายสินค้าเพียงบางรายเปลี่ยนแปลงประเภทของสินค้าที่จำหน่าย เป็นต้นซึ่งการกระทำข้างต้นนี้จะถือไม่ได้ว่าเป็นการจัดโซนการจำหน่ายสินค้าในตลาดเนื่องจากทะเบียนข้อมูลผู้ขายของในตลาดเป็นเพียง แบบสำรวจที่ใช้เป็นฐานข้อมูลรายชื่อผู้ขายของ ตลาดเท่านั้น แนวทางปฏิบัติ ของการจัดตลาดที่ถูกต่อนั้นผู้ขายของทุกรายในตลาดต้องร่วมดำเนินการพร้อมกันโดยผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งตลาดกำหนดขอบเขตพื้นที่หรือจัดโซนประเภทชนิดของสินค้าให้เป็นหมวดหมู่อย่างชัดเจน แล้วจึงให้ผู้ขายของเลือกแผงขายหรือใช้วิธีการจับฉลากเพื่อความยุติธรรมซึ่งเมื่อผู้รับใบจัดตั้งตลาดดำเนินการในส่วนนี้แล้ว ก็เป็นหน้าที่ของผู้ขายและผู้ช่วยขายของในตลาดที่ต้องให้ความร่วมมือปฏิบัติตามข้อกำหนดหรือเงื่อนไขเฉพาะของท้องถิ่นต่อไป และกรณีที่ราชการส่วนท้องถิ่นเป็นผู้จัดตั้งตลาดเองหรือกล่าวได้ว่าเป็นเจ้าของตลาดนั้นเอง ราชการส่วนท้องถิ่นก็ต้องดำเนินการตามข้อกำหนดของท้องถิ่นด้วย เพื่อให้ดูแลรักษาความสะอาดได้ง่ายและเป็นการป้องกันการปนเปื้อนของอาหารที่อาจเกิดขึ้น

ดังนั้น ในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่น ผู้มีอำนาจควบคุมดูแลให้การดำเนินกิจการตลาดเป็นไปอย่างถูกต้องตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย จึงมีหน้าที่ต้องดำเนินการใดๆ เพื่อให้มีการจัดโซนการจำหน่ายสินค้าในตลาดอย่าง ชัดเจนเป็นรูปธรรมและเป็นธรรมแก่ผู้ขายของในตลาดทุกรายเพื่อคุ้มครองสุขภาพของผู้บริโภคตรง ตามเจตนารมณ์ของกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

นางสาวพินิตา พริ้งสกุล

นิติกร ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข